



MALTA

**QORTI TAL-MAGISTRATI (SEDE CIVILI)  
MALTA**

**MAGISTRAT DR.  
MELI SILVIO LL.D., DIP. STUD. REL., DIP. CAN. MATR.  
JUR. & PROC., CERT. JUR. & H.R. (STRASBOURG),  
P.G. DIP. EUROPEAN COMPETITION LAW (KING'S  
COLLEGE, LONDON), P.G. DIP. EUROPEAN LAW  
(KING'S COLLEGE, LONDON)**

Seduta tat-12 ta' Novembru, 2002

Avviz Numru. 778/2001/1

**Etienne Bonello DuPuis bhala prokuratur ta' l-assenti  
Nutar Dr. George Bonello DuPuis**

**Vs**

**Alfred Gixti**

**Il-Qorti,**

**Rat l-avviz fuq indikat datat is-7 ta' Settembru  
tas-sena 2001 li permezz tieghu l-attur nomine sejjah  
lill-konvenut quddiem din il-qorti sabiex jghid ghaliex  
m'ghandux ikun ikkundannat:**

1. **Prevja dikjarazzjoni li l-artikolu "Preserving the myth on violence" ippublikat f'pagna 9 u 10 ta' "The Times" tas-16 t'Awissu tas-sena 2001 (Dok. A), li tieghu l-konvenut hu l-awtur, huwa libelluz u malafamanti fil-konfront ta' l-attur u li jesponih ghad-disprezz u ghar-redikolu tal-pubbliku, ihallas lill-attur dik is-somma li tiffissa din il-Qorti f'ammont li ma jeccedix LM5,000 bhala danni ghall-malafama b'applikazzjoni tal-Art. 28 tal-Kap. 248;**

2. **Bl-ispejjez kontra l-konvenut li gie ngunt ghas-subizzjoni;**

**Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet datata t-12 ta' Novembru tas-sena 2001 li permezz taghha l-konvenut eccepikka s-segwenti:**

1. **Illi l-eccepjent jixtieq li jigi ammess biex jipprova l-veracita tal-fatti li fuqhom huwa bbazat dan il-libell;**

2. **Illi f'kull kaz l-artikolu in kwistjoni mhux libelluz u malafamanti billi jikkostitwixxi "fair comment";**

**Semghet ix-xhieda prodotta;**

**Rat id-dokumenti kollha esebiti;**

**Ezaminat in-noti esebiti mill-partijiet;**

**Ikkonsidrat:**

**Illi sodisfatt is-suespost din il-qorti ghaddiet biex tikkonduci din il-vertenza sommarjament ai termini ta' l-artikolu 28 (1) tal-Kap 248 u l-artikoli 47, 171 u 215 tal-Kap 12;**

**Ikkonsidrat:**

**Illi l-fatti li taw lok ghall-procedura odjerna jistghu jigu sintetikament kompilati bil-mod segwenti:**

1. Illi wara li fil-gazzetta “The Times” tas-16 t’Awissu tas-sena 2001 gie ppubblikat l-artiklu tal-konvenut intitolat lateralment fuq ix-xellug “Preserving the status quo” u centralment b’aktar prominenza “Preserving the myth on violence”, in-Nutar Dottor George Bonello DuPuis hassu ngurjat u malafamat billi gie lilhu hemm attribwit kliem li l-istess nutar isostni li ma qalux;

2. Illi senjatament l-istess nutar hassu ngurjat bis-segwentli silta:

“In contrast, as early as three weeks before the September 5 election, Nationalist supporters were practically given the green light to go on a violent vandalising binge after their party won”;

3. Illi di piu`, l-istess nutar jafferma wkoll li hassu tassew ingurjat billi hu gie impingi bhala l-artefici ta’ l-istess awtorizzazzjoni partiggjana billi l-artikolista inkriminat fl-istess artiklu jkompli:

“...Indeed, during a Nationalist Party mass meeting on August 16, 1998, former Nationalist minister Dr. George Bonello DuPuis, who was addressing the PN supporters as a guest speaker, told the PN supporters that they should keep their enthusiasm until September 5 and that, after that, they would burn everything”;

4. Illi permezz ta’ l-affidavit guramentat tieghu datat il-21 ta’ Mejju tas-sena 2002 l-istess nutar jichad kategorikament li qatt qal dan id-diskors lilhu attribwit – la fl-okkazzjoni riferita mill-artikolist inkriminat u lanqas fi kwalunkwe okkazzjoni ohra tul il-karriera politika twila tieghu;

5. Illi di piu`, l-istess nutar allegatament ingurjat isostni li mhux biss dejjem ikkundanna l-vjolenza izda kien effettivament vittma taghha anke fil-Parlament;

**Ikkonsidrat:**

**Illi ai termini ta' l-artikolu 12 (1) tal-Kap. 248 il-konvenut wara li assuma responsabbilita` ghall-artiklu in dizamina uzufuwixxa ruhu mill-eccezzjoni lilhu koncessa ex lege li jipprova l-verita' tal-fatti minnhu attribwiti;**

**Illi stranament jirrizulta li l-konvenut ipprova jaghmel dan bis-segwenti metodi:**

**a. Illi fuq "clip" radiofoniku li kien jigi trasmess frekwentament u regolarment fi programm ta' kollega tal-konvenut , in-nutar de quo kien jinstema jghid "...inzommu l-entuzjazmu u imbaghad, u imbaghad wara naharqu kollox..." (ara fol 10);**

**b. Illi in oltre, l-istess konvenut jirrizulta li vverifika dak minnhu asserit fl-artiklu inkriminat tieghu ma materjal viziv jew video irrekordjat mehud mill-arkivji ta' "One News" ta' "Super One Television" wara li l-istess video kien gie mghoddi lill-istess stazzjon minn xi hadd mhux maghruf;**

**c. Illi l-istess kliem attribwit lin-nutar in dizamina hu riprodott f'pagna 5 tal-volum intitolat "Gvern Ta' l-Ingann – Tajjeb li Tkun Taf" ta' Emmanuel Cuschieri ippublikat fis-sena 2000 mid-Dipartiment tat-Taghrif, Partit Laburista;**

**Ikkonsidrat:**

**Illi din il-qorti thossha ferm preokkupata mill-atitudini adottata mill-konvenut stante li l-verifika li l-ligi tirrikjedi biex wiehed ikun jista' jivvanta l-eccezzjoni tal-verita' tal-fatti b'success hi ferm differenti u ovvjament aktar rigoruza minn dik li jirrizulta mehuda fl-atti u hawn sintetikament riprodotta;**

**Illi kif jaf kull persuna li b'xi mod tibda t-triq iebsa tar-rigorożita' gurnalistika dan il-kamp jirrikjedi li s-sors li wiehed irid jistrieħ fuqu biex isostni l-fatti li fuqhom jista' sussegwentement jibni l-edifizzju tal-argument tieghu irid ikun wiehed kemm verifikabbli kif ukoll oggettivament riskontrabbli stante li l-ghan ewlieni ghandu jkun ir-ricerka u l-esposizzjoni tal-verita` mhux l-esposizzjoni tal-verita` kif irid jew jaqbillu li jindirizza xi artikolist;**

**Illi jirrizulta ovvju mis-suespost li s-sorsi li fuqhom strah l-artikolist konvenut mhux biss huma karenti mill-oggettivita' intellettuali rikjesta izda jirrizultaw ukoll intellettwalment inkwinati stante li jirrizultaw li huma biss affermazzjoni ripetuta ta' hsieb li origina internament fic-cirku li abitwalment jghix fih l-artikolist konvenut u li jirrizulta li jalimenta lilu nnifsu;**

#### **Ikkonsidrat:**

**Illi f'dan l-istadju hu rilevanti wkoll il-fatt li din il-qorti ezaminat il-videos lilha pprezentati fl-atti ta' din il-procedura mill-partijiet kontrapposti u ghandu wkoll jigi sottolineat li ghamlet dan fil-prezenza tal-partijiet involuti;**

**Illi jirrizulta manifestament assodat illi l-video li fuqu strah l-artikolist konvenut ma jirrizultax li hu wiehed integru stante li dan il-video jirrizulta li hu wiehed li jinkludi biss dik il-parti tad-diskors li n-nutar de quo kien ghamel f'meeting pre-elettorali partikulari u li giet preventivament censurata minn injoti biex issostni dak allegat mill-artikolist konvenut fl-artiklu tieghu nkriminat;**

**Illi pero' jirrizulta ukoll, u dan ma gie kontradett b'ebda mod mill-konvenut meta assista għall-irrekordjar tal-video eseħit fl-atti mill-attur nomine jew sussegwentement, li d-diskors tan-nutar kien ferm itwal fil-parti inkriminata mertu ta' din il-**

**procedura fejn in-nutar imsemmi jidher jittellem ghall-ferm aktar milli jidher fil-video tal-konvenut;**

**Ikkonsidrat:**

**Illi limitatament ghall-vertenza in dizamina ghandu jinghad li effettivament il-versjonijiet fil-videos ipprezentati lill-qorti huma s-segwenti:**

<b>Dik tal-Konvenut</b>	<b>Dik ta' l-Attur nomine</b>
<b>...bl-entuzjazmu li ghandkhom, bl-entuzjazmu li nara, imma l-entuzjazmu rridu nzommuh sal-5 ta' Settembru u imbaghad wara, imbaghad wara, imbaghad wara imbaghad naghmlu... wara naharqu kollox.</b>	<b>Niehu gost bl-entuzjazmu li ghandkhom u bl-entuzjazmu li nara. Il-vista tieghi mhix tajjba u ma nistghax nara sat-tarf, a hemm isfel ma nafx sa fejn jaslu imma l-entuzjazmu rridu nzommuh sal-5 ta' Settembru u imbaghad wara, imbaghad wara, imbaghad wara, nghamlu, imbaghad wara naharqu kollox li ghandna.</b>

**Illi d-differenza bejn iz-zewg versjonijiet hi cara, univoka u ma timmeritax dilungar inutili;**

**Illi ghalhekk jirrizulta pacifiku li l-kelliemi attakkat mill-artikolist konvenut ghalkemm jirrizulta li effettivament qal il-kliem lilhu minnhu attribwiti pero` jirrizulta wkoll li kompla jittellem u l-eskluzjoni tal-parti hekk censurata biddlet kompletament it-tifsira tad-diskors meritu ta' din il-procedura;**

**Illi ghalhekk l-eccezzjoni tal-verita' tal-fatti sollevata mill-konvenut mhix sostenibbili;**

**Ikkonsidrat:**

Illi ghal dak li jirrigwarda t-tieni eccezzjoni tal-konvenut ghandu jinghad li in vista tas-suespost la l-attribuzzjoni ta' incitament tal-massa ghall-vjolenza, molto piu` f'atmosfera elettoralment ikkargata – allegazzjoni intrinsikament serjissima - ma tirrizultax ipprovata, allura l-artikolu in dizamina hu minnu nnifsu libelluz u malafamanti fil-konfront tan-nutar de quo u bl-ebda mod ma jista qatt jikkostitwixxi “fair comment” skond il-ligi;

Ghaldaqstant din il-qorti hi sodisfatta li l-attur nomine pprova l-kaz tieghu skond il-ligi u filwaqt li tirrespingi l-eccezzjonijiet tal-konvenut, tilqa' t-talbiet attrici u tiddikjara dik il-parti tal-pubblikazzjoni meritu tal-kawza odjerna datata s-16 t'Awissu tas-sena 2001 fuq riferita bhala libelluza u malafamanti fil-konfront tan-Nutar Dottor George Bonello DuPius u li effettivament tesponieh ghad-disprezz u ghar-redikolu tal-pubbliku;

Illi qabel ma tghaddi biex tiddisponi mill-kawza ai termini ta' l-artikolu 28 (1) tal-Kap 248, u minghajr bl-ebda mod ma tinpingi fuq id-dritt tad-difiza tal-artikolist konvenut, tiehu l-opportunita' tirrileva li meta l-qorti semghet il-“vedeos” lilha pprezentati mill-partijiet fil-presenza ta' l-istess anke koadjuvati mir-rapprezentanti legali taghhom, il-fatti realment akkaduti tant jirrizultaw cari u univoci li kienet sorpresa kif il-konvenut ma uzufruwix ruhu mill-artikolu 28 (2) ta' l-istess Kap u minflok ghazel li jippersisti bl-azzjoni;

Illi kif gie ritenut mill-Qorti ta' l-Appell fid-decizzjoni taghha fl-ismijiet Vincent Borg vs Victor Camilleri et datata l-15 ta' Novembru ta' l-1994:

“Id-danni li ghandha tillikwida l-Qorti ghall-hsara sofferta mill-atturi mhux soggetta ghal xi regoli bhal fil-kaz ta' danni reali kkontemplati fil-Kodici Civili. Il-Ligi tal-Istampa thalli l-likwidazzjoni tal-kumpens fid-diskrezzjoni kompleta tal-gudikant b'limitu ta'

**LM2000", (liema ammont illum zdiet għall-hames t'elef Lira Maltin, [LM5,000.00,0]);**

**Illi in vista tal-premess din il-qorti qed tissottolinea l-fatt li fil-kwantifikazzjoni tad-danni nfraskritta qed tagħmel referenza għall-fatt li waqt l-andament tal-procedura odjerna il-konvenut kellu fil-pussess tiegħu fatti tali li kienu jippermettulu jirritratta l-allegazzjonijiet tiegħu b'irguliya u nonostante din l-opportunita` naqas milli jgħamel dan u ippersista;**

**Rat għalhekk l-artikolu 28 (1) tal-Kap 248 u bil-ghan li tiddefendi l-liberta` ta' l-istampa minn manipulazzjoni qarrieqa biex b'hekk tiskoraggixxi l-pubblikazzjoni ta' allegazzjonijiet mhux fondati li jirrekaw id-dannu riferit fl-istess ligi lill-persuni li jisfaw il-mira ta' xi artikolist, tikkundanna lill-konvenut Alfred Gixti jhallas in linea ta' danni lill-attur nomine l-ammont ta' sitt mitt Lira Maltin, (LM600.00,0), bl-ispejjez kontra l-istess konvenut.**

**John Farrugia  
Deputat Registratur**